

VALSTYBINĖ VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBA

VALSTYBINĖS VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBOS KOMISIJA

NUTARIMAS

BYLOJE DĖL UAB „RUKOLA“ LIETUVOS RESPUBLIKOS REKLAMOS ĮSTATYMO PAŽEIDIMO

2014-02-06 Nr. 12R-4

Vilnius

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, susidedanti iš Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos Energetikos ir vartojimo prekių bei paslaugų departamento direktoriaus Algirdo Romeikos (Komisijos pirmininkas), Maisto produktų ir rekreacinių paslaugų skyriaus vedėjos Neringos Baronienės, l. e. Nesąžiningos komercinės veiklos ir reklamos skyriaus vedėjos pareigas Kristinos Grigaitės, Teisės ir personalo skyriaus vedėjos Audronės Kaušylienės, Ekonominių interesų departamento direktoriaus Mareko Močiulskio,

sekretoriaujant Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos Nesąžiningos komercinės veiklos ir reklamos skyriaus vyriausiajai specialistei Ignei Tebėrienei,

dalyvaujant Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos įgaliotai atstovei (*duomenys neskelbtini*), UAB „Rukola“ įgaliotai atstovei (*duomenys neskelbtini*),

vadovaudamasi Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo (Žin., 2000, Nr. 64-1937; 2013, Nr. 57-2854) 19 straipsnio 1 dalies 1 punktu, bylų nagrinėjimo posėdyje išnagrinėjo bylą pagal Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau – Tarnyba) 2013-12-19 Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimo protokolą Nr. R1-12 (toliau Protokolas) dėl UAB „Rukola“ (įmonės kodas 302415770, adresas –Laisvės g. 125, Vilnius.) reklamos naudojimo reikalavimų nesilaikymo.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija n u s t a t o

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba 2013-12-27 gavo Tarnybos 2013-12-20 raštą Nr. B6-(1.9)-3209, kuriame nurodyta, kad Tarnyba, remdamasi (*duomenys neskelbtini*) skundu Nr. 20131108-01, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. birželio 28 d. nutarimu Nr. 744 (Žin., 2000, Nr. 70-3314; 2013, Nr. 109-5372), 9.3.9 punktu ir Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimo tyrimo tvarkos aprašu, patvirtintu Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2013 m. rugsėjo 26 d. įsakymu Nr. B1-615 (Žin., 2013, Nr. 102-5058), atliko Reklamos įstatymo pažeidimo tyrimą dėl rapsų aliejaus „Obelių aliejus“ reklamos ir 2013-12-19 UAB „Rukola“ surašė Protokolą.

Protokole nurodyta, kad UAB „Rukola“ reklamuojant rapsų aliejų „Obelių aliejus“ vartojo teiginį: „Apie rapsų aliejaus priešvėžinį poveikį“, minėta reklama buvo skleidžiama interneto svetainėje, adresu <http://www.rapsualiejus.lt/> (žiūrėta 2013-11-13). Protokole nustatyta, kad UAB „Rukola“ rapsų aliejaus „Obelių aliejus“ reklamoje, skleidžiamoje interneto svetainėje, vartojamas teiginys, nurodantis ar užsimenantis apie gydomąsias ar nuo ligų saugančias savybes, kurio vartojimą draudžia Lietuvos Respublikos maisto įstatymo (Žin., 2000, Nr. 32-893; 2003, Nr. 92-4139) 5 straipsnio 2 punktas ir tuo UAB „Rukola“ pažeidė Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatas.

Protokole pateiktas bendrovės paaiškinimas, jog bendrovė pripažįsta pažeidimą. Nuoroda į puslapį www.rapsualiejus.lt panaikinta jau 2013-11-01 (t.y. iki skundo gavimo). Bendrovės iniciatyva, UAB „Rukola“ nurodė, jog teiginys buvo ne pirmame www.rapsualiejus.lt puslapyje,

t.y. nebuvo lengvai prieinamas, 2013-12-06 teiginys pašalintas iš interneto puslapio, UAB „Rukola“ pažymėjo, kad nėra gavusi vartotojų pranešimų ar skundų dėl skleistos reklamos.

Protokole nurodyta, kad UAB „Rukola“ Lietuvos Respublikos reklamos įstatymą pažeidė pirmą kartą. Nukentėjusių asmenų, kurių teisės bei įstatymo saugomi interesai buvo pažeisti, nenustatyta.

Protokole nustatyta lengvinanti aplinkybė tai, kad UAB „Rukola“ savo noru pašalino ir redagavo teisės aktų neatitinkančią reklamą.

Tarnyba 2013-12-20 raštu Nr. B6-(1.9)-3209 pateikė Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai pateikė UAB „Rukola“ 2013-12-06 paaiškinamąjį raštą Nr. 2013-12S, kuriame bendrovė nurodė, jog kaip Tarnybos nurodyta, bendrovės reklama televizijoje „TV3“ grupės kanaluose ~~nebuvo transliuojama, tačiau siekdama bendradarbiauti su Tarnyba ir kaip įmanoma trumpiausiais terminiais išsiaiškinti reklamos teiginių teisėtumą~~, informavo, jog reklama vienkartiniais atvejais buvo pateikta „LNK“ grupės ir „LTV“ kanalais. UAB „Rukola“ rašte nurodė, kad reklamoje skleidžiamas teiginys: „Apie rapsų priešvėžinį poveikį“ remiasi patvirtintais moksliniais straipsniais bei mokslininkų išreikšta nuomone ir pateikė internetines nuorodas į minėtą informaciją. UAB „Rukola“ nurodė, jog minėta informacija buvo pateikta ir www.rapsualiejus.lt puslapyje. Bendrovė papildomai nurodė, jog teiginio pateikimas neviseškai atitinka teisės aktų reikalavimus. Bei minėtu raštu bendrovė įsipareigojo iki 2013-12-09 pašalinti teiginį iš interneto tinklalapio.

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba 2014-01-30 gavo UAB „Rukola“ paaiškinamąjį raštą, kuriame bendrovė nurodė, jog 2013-10-25 – 2013-10-31 UAB „Rukola“ LTV ir LNK grupės televizijos kanalais transliavo rapsų aliejaus „Obelių aliejus“ reklamą, kurioje trumpam atsirasdavo nuoroda į puslapį www.rapsualiejus.lt. Bendrovės užsakytu, reklamos transliavimą organizavo reklamos agentūra (*duomenys neskelbtini*). UAB „Rukola“ nurodė, kad nuoroda į puslapį www.rapsualiejus.lt pateikta tik minėtoje reklamoje ir tik laikotarpiu 2013-10-25 – 2013-10-31, bendrovė paaiškiniame pabrėžė, kad teiginys apie rapsų aliejų buvo ne pagrindiniame minėtame interneto tinklalapio puslapyje. UAB „Rukola“ nurodė, kad nuo 2013-11-01 rapsų aliejaus „Obelių aliejus“ reklama pradėta transliuoti su nuoroda į puslapį www.obeliualiejus.lt (tai yra, vietoje nuorodos į www.rapsualiejus.lt), o minėta nuoroda nebebuvo niekur skleidžiama.

UAB „Rukola“ paaiškinamajame rašte nurodė, jog kaip ir buvo įsipareigojusi Tarnybai, bendrovė 2013-12-06 iš interneto tinklalapio www.rapsualiejus.lt pašalino teiginį „Apie rapsų aliejaus priešvėžinį poveikį“.

UAB „Rukola“ rašte nurodė, jog pripažįsta, kad pažeidė Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatą. Tame pačiame rašte bendrovė nurodė, jog nors teiginio pateikimas neviseškai atitinka teisės aktų reikalavimus, teiginys remiasi patvirtintais moksliniais straipsniais bei mokslininkų išreikšta nuomone, bei pateikė internetinę nuorodą į minėtus straipsnius, kuriais bendrovė rėmėsi pateikdama teiginį apie rapsų aliejų „Obelių aliejus“.

UAB „Rukola“ nurodė, kad Tarnybos bendrovei pateiktame pranešime „Dėl galimo Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimo“ Nr. B6-(1.9)-2905 nurodyta, kad pradėtas tyrimas dėl rapsų aliejaus „Obelių aliejus“ reklamos skleidžiamos TV 3 televizijos kanalu. Bendrovė pažymėjo, kad minėtame televizijos kanale bendrovės platinamos produkcijos reklama niekada nebuvo skleidžiama bei geranoriškai pateikė Tarnybai informaciją apie kitais televizijos kanalais transliuojamas reklamas.

UAB „Rukola“ paaiškiniame rašte nurodė, jog skleistas teiginys neturėjo pasiekti didelio vartotojų rato, kadangi nuoroda į internetinį puslapį www.rapsualiejus.lt transliuojamoje reklamoje atsirasdavo trumpą laiką. Bendrovė pažymėjo, jog be nurodyto skundo UAB „Rukola“ nėra gavusi jokių kitų vartotojų pranešimų ar skundų dėl minėto teiginio patiekimo.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija 2014-02-06 posėdyje paprašė bylos nagrinėjimo proceso dalyvių pateikti paaiškinimus.

Tarybos atstovė nurodė, jog papildomos informacijos pateikti neturinti.

UAB „Rukola“ atstovė nurodė, jog pranešime visi faktai ir teiginiai nurodyti teisingai. Bendrovės atstovė atkreipė Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijos dėmesį, jog

rapsų aliejaus „Obelių aliejus“ reklama buvo skleidžiama televizijoje su trumpai atsirandančia nuoroda į interneto tinklalapį www.rapsualiejus.lt, atstovės teigimu, šios reklamos transliacija vyko 6 dienas, kol UAB „Rukola“ pastebėjo, kad reklamoje pateikta nuoroda yra klaidinga, todėl bendrovė savo iniciatyva 2013-11-01 reklamoje pateiktą nuorodą pakeitė į www.obeliualiejus.lt.

UAB „Rukola“ atstovė nurodė, jog bendrovės turimais duomenimis skundas buvo gautas 2013-11-11, todėl bendrovė pabrėžia, jog trūkumai buvo pašalinti jau iki skundo gavimo. Bendrovės atstovė nurodė, jog reklama su nuoroda į www.rapsualiejus.lt buvo skleidžiama tik 6 dienas, ir bendrovės teigimu per šį laiką ji buvo televizijos eteryje transliuojama apytiksliai 11 kartų.

UAB „Rukola“ atstovė pabrėžė, kad gautame skunde pateikta informacija nebuvo visiškai tiksli. ~~Kadangi skunde buvo nurodyta, jog bendrovės reklama buvo skleidžiama „TV3“ grupės kanalais, tačiau UAB „Rukola“ siekdama kuo greičiau išspręsti susidariusią situaciją nurodė Tarnybai, jog bendrovės reklama buvo skleidžiama ne „TV3“ grupės kanaluose, o „LVT“ ir „LNK“ grupės kanaluose. Bendrovės atstovė Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijai nurodė, jog papildomų skundų bendrovė dėl skleidžiamos reklamos nebuvo gavusi.~~

UAB „Rukola“ nurodė, jog su Tarnybos nustatytu pažeidimu sutinka, bei operatyviai pašalino teisės aktų neatitinkančius teiginius.

Ištyrusi bylos aplinkybes, pateiktus rašytinius įrodymus, išklausiusi bylos nagrinėjimo proceso dalyvių paaiškinimus, Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija k o n s t a t u o j a

1. Dėl nagrinėjamos informacijos pripažinimo reklama

Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 2 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad reklama – bet kokia forma ir bet kokiomis priemonėmis skleidžiama informacija, susijusi su asmens ūkine komercine, finansine ar profesine veikla, skatinanti įsigyti prekių ar naudotis paslaugomis, įskaitant nekilnojamojo turto įsigijimą, turtinių teisių ir išipareigojimų perėmimą.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2005-09-29 bylos Nr. 15/02 nutarime nurodė, kad „įstatymuose pateikiami nevienodi reklamos apibrėžimai. Tačiau visuose minėtuose teisės aktuose nurodomas svarbiausias reklamos požymis – reklama yra informacija, kuria siekiama padėti parduoti arba skatinti įsigyti prekes ar naudotis paslaugomis.“ Taigi, įstatymuose bei suformuotoje teismų praktikoje kaip esminis reklamos požymis, išskiriantis ją iš kitos informacijos, yra įtvirtintas specialus jos tikslas - įtakoti vartotojo ekonominę elgseną.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 1997-02-13 nutarime yra konstatavęs, kad „reklama taip pat yra informacija, nes suteikia jos gavėjui tam tikrų žinių apie prekes, paslaugas ar kitus reklamuojamus objektus (subjektus). Reklama yra informacija, tačiau ne kiekviena informacija yra reklama. Todėl reklama laikytina savita informacijos rūšimi, kuri paprastai vadinama komercine informacija. Reklama yra neatsiejama nuo verslo, marketingo, nes iš tiesų jiems tarnauja, yra svarbi konkurencijos priemonė. Be to, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 1997-02-13 nutarime taip pat pažymėjo, kad reklama dažniausiai būna susijusi su materialine nauda: ja siekiama arba tiesiogiai didinti pelną (plečiant vartojimą, paslaugas), arba tai užsitikrinti ateityje (reklamuojant kompanijos ženklą ar veiklą, t. y. padedant jai išvirtinti rinkoje).

Pažymėtina, kad UAB „Rukola“ skleista informacija apie rapsų aliejų „Obelių aliejus“ interneto svetainėje www.rapsualiejus.lt yra tiesiogiai susijusi su bendrovės vykdoma veikla ir skatina vartotojus įsigyti minėtą produktą, taigi atitinka Lietuvos Respublikos reklamos įstatyme įtvirtintą reklamos sąvoką.

2. Dėl UAB „Rukola“ skleistos reklamos atitikties Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto reikalavimams

Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatyta, kad reklamoje draudžiama nurodyti ar užsiminti apie tas maisto savybes, kurių jis neturi, taip pat apie žmogaus ligų gydymo ar profilaktines savybes ir kitas savybes, jeigu tokios informacijos pateikimas neatitinka teisės aktuose nustatytų reikalavimų.

Pažymėtina, kad kiekvienas vartotojas yra suinteresuotas gauti teisingą informaciją apie ketinamų įsigyti produktų savybes. Jei atitinkama informacija netiksli, tai gali iškreipti vidutinio vartotojo elgesį siūlomo produkto atžvilgiu. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2005-11-17 nutartyje (adm. b. Nr. A1-931/2005) konstatavo, kad „vidutinio (paprasto) vartotojo ekonominis elgesys paprastai siejamas su bendru išpūdžiu apie prekę (jos pakuotę, prekės ženklas, bendro pobūdžio informacija apie prekės savybes, prekės kaina), neanalizuojant kiekvienos detalės. Šis principas taikytinas ir prekės reklamai. Taigi ir UAB „Rukola“ skleista maisto produkto rapsų „Obelių aliejus“ reklama turėtų būti vertinama pagal vidutinio vartotojo suvokimą, kuris, skaitydamas minėto maisto produkto reklaminius teiginius, neatskiria teiginių apie produkto savybes ir vertina šią reklamą kaip visumą. Pažymėtina, kad vidutinis vartotojas, peržiūrėjęs maisto produkto rapsų „Obelių aliejus“ reklamą, galėjo nepagrįstai susidaryti išpūdį, kad minėtas maisto produktas daro teigiamą poveikį sveikatai, gydo, ir dėl šios priežasties būti suklaidintas.

Europos Parlamento ir Tarybos Reglamento (EB) Nr. 178/2002, nustatančio maisto įstatymo bendruosius principus ir reikalavimus, įkuriančio Europos maisto saugos tarnybą ir nustatančio su maisto saugos klausimais susijusias procedūras, 16 straipsnis nurodo, kad nepažeidžiant konkretesnių maisto produktus reglamentuojančių įstatymų nuostatų, vartotojų neturi klaidinti maisto ar pašarų etiketės, reklama ir pateikimas, įskaitant jų formą, išvaizdą arba įpakavimą, pakavimo medžiagas, sudėjimo tvarką, apipavidalinimą juos demonstruojant, įvairiausiomis priemonėmis apie juos teikiamą informaciją.

UAB „Rukola“ reklamuodama rapsų aliejų „Obelių aliejus“ vartojo teiginį: „Apie rapsų aliejaus priešvėžinį poveikį“.

UAB „Rukola“ naudodama šį teiginį, nurodė ir užsiminė apie tas maisto savybes, kurių jis neturi, taip pat apie žmogaus ligų gydymo ar profilaktines savybes ir kitas savybes, kurios neatitiko aukščiau išdėstytų teisės aktų reikalavimų.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, kad vaistiniams preparatams taikomi reikalavimai yra nustatyti Lietuvos Respublikos farmacijos įstatymo (Žin., 2006, Nr. 78-3056). Šio įstatymo 2 straipsnio 50 dalis nustato, kad vaistas (vaistinis preparatas) – tai vaistinė medžiaga arba jų derins, pagaminti ir teikiami vartoti, kadangi atitinka bent vieną šių kriterijų: 1) pasižymi savybėmis, dėl kurių tinka žmogaus ligoms gydyti arba jų profilaktikai; 2) dėl farmakologinio, imuninio ar metabolinio poveikio gali būti vartojamas ar skiriamas atkurti, koreguoti ar modifikuoti žmogaus fiziologines funkcijas arba diagnozuoti žmogaus ligas. Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, jog UAB „Rukola“ reklamuojamas rapsų aliejus „Obelių aliejus“ nėra vaistinis preparatas, todėl negali būti reklamuojamas nurodant vaistinio preparato savybes.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta aukščiau, Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, įvertinusi UAB „Rukola“ rapsų aliejaus „Obelių aliejus“ reklamoje skleistą teiginį, daro išvadą, jog UAB „Rukola“ skleista reklama pažeidė Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punktą.

3. Dėl UAB „Rukola“ taikytinų sankcijų

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 24 straipsnio 5 dalimi, skiriamos baudos dydis nustatomas pagal mažiausios ir didžiausios baudos vidurkį ir atsižvelgiant į šio straipsnio 7 ir 8 dalyse nustatytas atsakomybę lengvinančias ir sunkinančias aplinkybes, pažeidimo pobūdį, pažeidimo trukmę ir mastą.

baudos minimumo ir maksimumo vidurkį ir priklauso nuo atsakomybę lengvinančių ir sunkinančių aplinkybių, pažeidimo pobūdžio, pažeidimo trukmės ir masto.

Vertindama pažeidimo pobūdį, Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija atsižvelgia į tai, kad rapsų aliejaus „Obelių aliejus“ reklamoje buvo naudojamas teiginys apie onkologinių ligų prevenciją ir gydymą, todėl skleista reklama galėjo būti aktuali plačiam asmenų ratui, ypač paveikti onkologinėmis ligomis sergančius asmenis, kurie itin jautriai vertina su onkologinių ligų gydymu susijusią informaciją.

Vertindama pažeidimo pobūdį, Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija atsižvelgia į tai, jog UAB „Rukola“ Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimą padarė pirmą kartą, bei į tai, kad Protokole nėra nustatyta nukentėjusių asmenų. Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija atkreipia dėmesį, jog

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo trukmę, atsižvelgia į tai, jog maisto reklama, interneto tinklalapyje www.rapsualiejus.lt buvo skleidžiama nuo 2013-10-25 – 2013-10-30.

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo mastą, atsižvelgė į tai, kad UAB „Rukola“ rapsų „Obelių aliejus“ reklamą skleidė tiek interneto tinklalapyje www.rapsualiejus.lt.

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija lengvinančia aplinkybe laiko tai, kad UAB „Rukola“ padėjo tyrimą vykdančioms institucijoms, geranoriškai pašalino rapsų aliejaus „Obelių aliejus“ reklamoje vartojamą teiginį.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 24 straipsnio 1, 5, 7 dalimis, n u t a r i a

už Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto pažeidimą skirti UAB „Rukola“ 1 000 (vieno tūkstančio) litų baudą.

Nutarimas per 30 dienų nuo nutarimo įteikimo dienos gali būti apskūstas teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (Žin., 2000, Nr.85-2566) nustatyta tvarka.

Kreipimasis į teismą nesustabdo nutarimo vykdymo, jeigu teismas nenustato kitaip.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijos paskirta bauda sumokama į Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą Nr. LT24 7300 0101 1239 4300, esančią banke „Swedbank“, AB (banko kodas 73000, SWIFT kodas HABALT22, lėšų gavėjas Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, įmonės kodas 188659752), kodų sąrašo „Kitos baudos“ skyriaus „Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos skirtos baudos 6780“ eilutę.

Direktorius

Feliksas Petrauskas